LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S
DĖL VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO PAŠALPŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO

1995 m. kovo 1 d. Nr. 289
Vilnius

Vykdydama Lietuvos Respublikos 1994 m. lapkričio 29 d. įstatymą Nr. I-676 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo pakeitimo ir papildymo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Valstybinio socialinio draudimo pašalpų nuostatus (pridedama).

2. Suteikti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai teisę aiškinti šiuo nutarimu patvirtintus Valstybinio socialinio draudimo pašalpų nuostatus.

3. Pripažinti netekusiais galios:

3.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. liepos 29 d. nutarimą Nr. 301 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo pašalpų nuostatų“ (Žin., 1991, Nr. 27-745);

3.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. lapkričio 30 d. nutarimą Nr. 513 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo pašalpų nuostatų dalinio pakeitimo“ (Žin., 1992, Nr. 5-98);

3.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. balandžio 27 d. nutarimą Nr. 296 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo pašalpų nuostatų dalinio pakeitimo“ (Žin., 1992, Nr. 17-511);

3.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. birželio 4 d. nutarimą Nr. 425 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo pašalpų nuostatų dalinio pakeitimo“ (Žin., 1992, Nr. 22-659).

MINISTRAS PIRMININKAS ADOLFAS ŠLEŽEVIČIUS

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS MINDAUGAS MIKAILA

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1995 m. kovo 1 d. nutarimu
Nr. 289

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO PAŠALPŲ NUOSTATAI

BENDROJIDALIS

1. Valstybinio socialinio draudimo pašalpų nuostatai reguliuoja iš valstybinio socialinio draudimo fondo mokamų pašalpų ir kompensacijų gydymo ir profilaktikos išlaidoms padengti skyrimo bei mokėjimo tvarką ir dydžius.

2. Iš valstybinio socialinio draudimo fondo mokamos:

2.1. ligos, motinystės (tėvystės), taip pat laidojimo pašalpos;

2.2. kompensacijos gydymo ir profilaktikos išlaidoms padengti.

3. Pašalpos ir kompensacijos, numatytos šių nuostatų 2 punkte, mokamos šiems privalomuoju valstybiniu socialiniu draudimu apdraustiems asmenims:

3.1. dirbantiems pagal darbo sutartis, taip pat dirbantiems narystės pagrindais renkamosiose institucijose, ūkinėse bendrijose, žemės ūkio bendrovėse arba kooperatinėse organizacijose ir gaunantiems atlyginimą už darbą;

3.2. individualių (personalinių) įmonių savininkams, notarams ir advokatams;

3.3. ūkininkams ir ūkyje dirbantiems pilnamečiams jų šeimų nariams.

4. Individualių (personalinių) įmonių savininkams, notarams, advokatams, ūkininkams ir ūkyje dirbantiems pilnamečiams jų šeimų nariams mokamos laidojimo pašalpos bei šių nuostatų 2.2 punkte nurodytos kompensacijos (išskyrus jiems patiems skirtų kelialapių į sanatorines įstaigas įsigijimo išlaidų kompensavimą).

Laikotarpiu, kai nurodytieji asmenys valstybinio socialinio draudimo įmokų nemoka (Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 34 straipsnis), jiems netaikomas aprūpinimas iš valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų.

5. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai kontroliuoja, ar teisėtai skiriamos, tiksliai skaičiuojamos ir mokamos šiuose nuostatuose numatytos pašalpos bei kompensacijos.

LIGOS PAŠALPA

6. Ligos pašalpa skiriama šiais atvejais:

6.1. atsiradus laikinajam nedarbingumui dėl ligos ar suluošinimo (traumos).

Ligos pašalpa laikinojo nedarbingumo dėl ligos atveju taip pat skiriama, jeigu būtina gydytis tuberkuliozinėje ar kitoje sanatorijoje, į kurią siunčiama baigti gydymą po sunkios ligos (šių ligų sąrašą tvirtina Sveikatos apsaugos ministerija ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija).

Laikinuoju nedarbingumu dėl suluošinimo (traumos) darbe laikoma, kai nelaimingas atsitikimas įvyko:

atliekant darbo pareigas (taip pat komandiruotės metu) arba vykdant įmonės, įstaigos, organizacijos interesus ginančius veiksmus (nors ir be administracijos pavedimo);

kelyje į darbą ar iš darbo;

įmonės, įstaigos, organizacijos teritorijoje arba kitoje darbo vietoje darbo laiku (į darbo laiką įeina ir nustatytos pertraukos bei laikas, kuris būtinas gamybos įrankiams, drabužiams ir kitiems daiktams sutvarkyti prieš darbą arba jį baigus);

atliekant piliečio pareigą – gelbstint žmogaus gyvybę, saugant teisėtvarką;

atliekant donoro funkcijas. Šiuo atveju asmens, apdrausto privalomuoju valstybiniu socialiniu draudimu laikinasis nedarbingumas, susijęs su donoro funkcijų vykdymu, prilyginamas laikinajam nedarbingumui dėl suluošinimo (traumos) darbe;

6.2. susirgus šeimos nariui, kurį būtina slaugyti;

6.3. epidemijų atvejais;

6.4. gydantis proteziniame-ortopediniame stacionare;

6.5. laikinai perkėlus į kitą darbą dėl suluošinimo (traumos) darbe, susirgimo profesine liga, tuberkulioze arba kaip užkrečiamųjų ligų sukėlėjų nešiotoją.

Profesinių ligų sąrašą tvirtina Sveikatos apsaugos ministerija ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

TEISĖ Į LIGOS PAŠALPĄ

7. Teisę į ligos pašalpą turi apdraustieji, nurodyti šių nuostatų 3.1 punkte, jeigu jie dėl šių nuostatų 6.1-6.5 punktuose nustatytų priežasčių yra palaisvinami nuo darbo (pareigų) ir dėl to praranda savo darbo pajamas. Šią teisę jie įgyja nuo pirmosios darbo (draudimo) dienos.

8. Pašalpa mokama bendra tvarka, jeigu teisė ją gauti atsirado darbo laikotarpiu (įskaitant bandomąjį laikotarpį ir atleidimo iš darbo dieną), taip pat trijų kalendorinių dienų po savanoriško išėjimo iš darbo arba atleidimo iš darbo su teise gauti išeitinę pašalpą laikotarpiu.

9. Netekusieji darbo asmenys turi teisę į pašalpą dėl ligos ar suluošinimo (traumos), nurodytų šių nuostatų 6.1 punkte, jeigu jie prarado darbingumą laikotarpiu, kuriuo pagal įstatymus mokamas visas darbo užmokestis (ar jo dalis), išeitinė pašalpa, ir yra nedarbingi šiam laikotarpiui pasibaigus.

10. Kai laikinasis nedarbingumas atsiranda ginčo dėl grąžinimo į darbą laikotarpiu, pašalpa mokama nuo pirmosios laikinojo nedarbingumo dienos, jeigu apdraustasis darbo ginčų nagrinėjimo institucijų sprendimu buvo grąžintas į darbą.

11. Laikinajam nedarbingumui atsiradus kelionės į darbovietę laiku, pašalpa mokama, jeigu už tą laiką asmuo turėjo teisę gauti darbo užmokestį arba dienpinigius, arba persikėlimo išlaidų kompensaciją.

LIGOS PAŠALPOS MOKĖJIMO TRUKMĖ

12. Apdraustiesiems, netekusiems darbingumo dėl šių nuostatų 6 punkte nurodytų priežasčių, už pirmąsias tris kalendorines nedarbingumo dienas ligos pašalpą moka darbdavys iš savo lėšų. Ši pašalpa negali būti mažesnė kaip 50 procentų jos gavėjo vidutinio trijų paskutiniųjų mėnesių uždarbio. Jeigu darbuotojas dirba dviejose ar daugiau darboviečių, tokia tvarka yra taikoma kiekvienoje iš jų. Šiuo atveju ligos faktas įrodomas pagal tos darbovietės, kuriai pateiktas apmokėti laikinojo nedarbingumo pažymėjimas, išduotą pažymą. Nuo ketvirtosios kalendorinės nedarbingumo dienos pašalpa mokama iš valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų šių nuostatų 35 punkte nustatyto dydžio, iki asmuo atgaus darbingumą arba bus pripažintas invalidu (neįskaitant dienų, už kurias buvo gauta išeitinė pašalpa ar darbo užmokestis).

Atsiradus laikinajam nedarbingumui po to, kai darbo sutartis buvo sudaryta, bet asmuo dar nebuvo pradėjęs dirbti, pašalpa mokama nuo tos dienos, kurią asmuo pagal darbo sutartį turėjo atvykti į darbą.

Pašalpa mokama šio punkto pirmojoje pastraipoje nustatyta tvarka.

Atsiradus laikinajam nedarbingumui nušalinimo nuo darbo (pareigų), sustabdant atlyginimo mokėjimą, laikotarpiu, išskyrus šių nuostatų 16 punkte numatytus atvejus, pašalpa mokama nuo tos dienos, kurią darbuotojas turėjo pradėti dirbti.

Pašalpa mokama šio punkto pirmojoje pastraipoje nustatyta tvarka.

13. Dirbantiems pagal terminuotą darbo sutartį ir sezoniniams darbuotojams, netekusiems darbingumo sutarties galiojimo laikotarpiu, pašalpa dėl bendrojo susirgimo mokama ne ilgiau kaip 30 kalendorinių dienų po darbo sutarties galiojimo pabaigos.

Susižalojusiems darbe, susirgusiems profesine liga ar tuberkulioze asmenims, dirbantiems pagal terminuotą darbo sutartį ar sezoniniams darbuotojams pašalpa mokama pagal šių nuostatų 12 punktą.

14. Atsiradus laikinajam nedarbingumui dėl ligos ar suluošinimo (traumos), kasmetinių apmokamų atostogų metu, pašalpa mokama už visas sirgtas darbo dienas, patvirtintas laikinojo nedarbingumo pažymėjimais.

Pašalpa mokama šių nuostatų 12 punkto pirmojoje pastraipoje nustatyta tvarka.

Atsiradus laikinajam nedarbingumui nemokamų atostogų metu arba laikotarpiu, kai darbuotojas buvo palaisvintas nuo darbo (pareigų) nepaliekant darbo užmokesčio, pašalpa mokama nuo tos dienos, kurią darbuotojas turėjo pradėti dirbti.

Pašalpa mokama šių nuostatų 12 punkto pirmojoje pastraipoje nustatyta tvarka.

15. Sergančio šeimos nario slaugos pašalpa mokama, jeigu gydytojų nurodymu būtina slaugyti šeimos narį.

Ši pašalpa mokama ne ilgiau kaip 7 kalendorines dienas.

Slaugant iki 14 metų vaiką, pašalpa mokama ne ilgiau kaip 14 kalendorinių dienų.

Slaugant stacionare bet kuria liga sergantį iki 7 metų vaiką, taip pat iki 14 metų vaiką, sergantį onkohematologine liga, po sudėtingos operacijos, traumos ar nudegimo, pašalpa mokama visą slaugymo laiką, bet ne ilgiau kaip 122 kalendorines dienas.

Pašalpa mokama šių nuostatų 12 punkto pirmojoje pastraipoje nustatyta tvarka.

16. Įvedus nustatytąja tvarka karantino režimą ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, pašalpa mokama nušalintiems nuo darbo asmenims.

Jeigu valstybiniai gydytojai higienistai laikinai nušalina apdraustąjį nuo darbo kaip užkrečiamųjų ligų sukėlėjų nešiotoją, ir negalima jo perkelti į kitą darbą, ligos pašalpa mokama visą nušalinimo nuo darbo laiką ir apskaičiuojama pagal kompensuojamąjį darbo užmokestį tik toje darbovietėje, kurioje jis nušalintas nuo darbo.

Pašalpa mokama šių nuostatų 12 punkto pirmojoje pastraipoje nustatyta tvarka.

17. Paguldžius apdraustąjį į protezinį-ortopedinį stacionarą, pašalpa mokama už visą jame būtą laiką, taip pat vykimo į stacionarą ir atgal laiką.

Pašalpa mokama šių nuostatų 12 punkto pirmojoje pastraipoje nustatyta tvarka.

18. Jeigu apdraustasis dėl suluošinimo (traumos) darbe, profesinės ligos, tuberkuliozės ar dėl to, kad jis yra užkrečiamųjų ligų sukėlėjų nešiotojas, laikinai negali dirbti savo darbo, bet, nepažeisdamas paskirto gydymo, gali dirbti kitą darbą ir medicininės komisijos nustatyta tvarka perkeliamas į kitą darbą, jam pašalpa mokama už visą perkėlimo laiką, bet ne ilgiau kaip už du mėnesius, ir tokio dydžio, kad gaunamas darbo užmokestis ir pašalpa neviršytų vidutinio darbo užmokesčio, gauto iki perkėlimo. Be to, asmenims, perkeltiems į kitą darbą dėl profesinės ligos, pašalpa mokama tik tuo atveju, jeigu jie pagal įstatymus neturi teisės gauti iš darbdavio ankstesnio ir dabartinio darbo užmokesčio skirtumo.

Pašalpa mokama šių nuostatų 12 punkto pirmojoje pastraipoje nustatyta tvarka.

19. Pašalpa dėl nėštumo dirbtinio nutraukimo operacijos mokama ne ilgiau kaip už dvi kalendorines dienas.

Kai nėštumo dirbtinio nutraukimo operacija daroma pagal medicinos rekomendacijas, kilus pooperacinėms komplikacijoms, taip pat savaiminio aborto atveju pašalpa mokama už visas faktines laikinojo nedarbingumo dienas.

Pašalpa mokama šių nuostatų 12 punkto pirmojoje pastraipoje nustatyta tvarka.

20. Invalidams, turintiems draudžiamųjų pajamų, jeigu jie dirbdami gauna invalidumo pensiją, laikinojo nedarbingumo pašalpa mokama ne ilgiau kaip 90 kalendorinių dienų (per kalendorinius metus), išskyrus ligos pašalpą dėl suluošinimo (traumos) darbe, profesinės ligos ar susirgimo tuberkulioze.

Šiais atvejais dirbantiems invalidams pašalpa mokama tol, kol apdraustasis pasveiks arba kol dėl suluošinimo (traumos) darbe, profesinės ligos ar susirgimo tuberkulioze bus iš naujo nustatyta invalidumo grupė.

Invalidui, nustatytu laiku neatvykusiam pasitikrinti sveikatos į medicininę socialinės ekspertizės komisiją, pašalpa mokama šiame punkte nustatytą laiką.

21. Už laiką, sugaištą įstatymo nustatytų kai kurių kategorijų darbuotojų medicininei apžiūrai, ligos pašalpa nemokama.

SĄLYGOS, KURIOMIS LIGOS PAŠALPA APDRAUSTIESIEMS NEMOKAMA

22. Ligos pašalpa nemokama:

asmenims, laikinai nedarbingiems dėl traumų, gautų darant nusikaltimus;

asmenims, kurie pakenkė savo arba savo išlaikytinių sveikatai, norėdami išvengti darbo ar kitų pareigų;

asmenims, kurių laikinojo nedarbingumo tiesioginė priežastis – alkoholio, narkotinių arba toksinių medžiagų vartojimas.

Tuo atveju, kai savanoriškai gydomasi stacionare nuo alkoholizmo, narkomanijos ar toksikomanijos, ligos pašalpa mokama ne ilgiau kaip 14 kalendorinių dienų per kalendorinius metus.

23. Asmenims, pažeidusiems gydytojo nustatytą gydymo ar slaugos režimą, be svarbių priežasčių neatvykusiems pas gydytoją, pašalpos mokėjimas nutraukiamas nuo tos dienos, kurią buvo padarytas pažeidimas, bet ne ilgesniam negu 14 kalendorinių dienų laikotarpiui, o neatvykus pirminiam patikrinimui į medicininę socialinės ekspertizės komisiją – visam laikui nuo tos dienos, kai jie turėjo atvykti patikrinimui.

MOTINYSTĖS (TĖVYSTĖS) PAŠALPA

24. Motinystės pašalpa už nėštumo ir gimdymo laikotarpį iš valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų skiriama moterims, kurios yra apdraustos privalomuoju valstybiniu socialiniu draudimu pagal šių nuostatų 3.1 punktą.

25. Motinystės pašalpa už nėštumo ir gimdymo laikotarpį mokama ir tuo atveju, kai moteris yra išleista vaiko priežiūros atostogų pagal Lietuvos Respublikos atostogų įstatymo 19 straipsnį.

26. Moterims, kurios pagimdė suėjus 28 nėštumo savaitėms ar vėliau, mokama 70 kalendorinių dienų ikigimdyminio laikotarpio pašalpa ir 56 kalendorinių dienų pogimdyminio laikotarpio pašalpa, o komplikuoto gimdymo atveju ir gimus daugiau negu vienam vaikui – 70 kalendorinių dienų pogimdyminio laikotarpio pašalpa.

Pašalpa mokama už visą nėštumo ir gimdymo atostogoms nustatytą laikotarpį nepriklausomai nuo faktinio iki gimdymo praėjusių dienų skaičiaus.

Moterims, kurios pagimdė suėjus 22 nėštumo savaitėms, pašalpa mokama už 28 kalendorines dienas po gimdymo (jeigu kūdikis gyvena, apmokama už 56 kalendorines dienas po gimdymo).

27. Asmeniui, įvaikinusiam kūdikį, pašalpa mokama už 56 kalendorines dienas nuo kūdikio gimimo dienos.

28. Motinystės pašalpa už nėštumo ir gimdymo laikotarpį skiriama ir mokama vadovaujantis šių nuostatų 8 punktu.

29. Pasibaigus šių nuostatų 26 punkto pirmojoje pastraipoje ir 27 punkte nurodytiems laikotarpiams, vienam iš tėvų (vieninteliam esamam iš tėvų ar globėjui), pagal Lietuvos Respublikos atostogų įstatymą išleistam vaiko priežiūros atostogų, iki vaikui sukaks vieneri metai, mokama 60 procentų kompensuojamojo darbo užmokesčio dydžio motinystės (tėvystės) pašalpa, bet ne mažesnė negu nustatytas minimalus darbo užmokestis.

Moteriai, atleistai iš darbo nėštumo arba nėštumo ir gimdymo atostogų metu dėl įmonės, įstaigos, organizacijos likvidavimo, motinystės pašalpa mokama, jeigu tuo metu nemokama išeitinė pašalpa arba vidutinis darbo užmokestis.

Jeigu asmenys, nurodyti šių nuostatų 3.1 punkte, vienas iš tėvų (vienintelis esamas iš tėvų ar globėjas), pagal Lietuvos Respublikos atostogų įstatymą išleistas vaiko priežiūros atostogų, iki vaikui sukaks vieneri metai, atleidžiami iš darbo dėl įmonės, įstaigos, organizacijos likvidavimo, jiems mokama motinystės (tėvystės) pašalpa, išskyrus tą laikotarpį, už kurį išmokėta išeitinė pašalpa.

LIGOS IR MOTINYSTĖS (TĖVYSTĖS) PAŠALPŲ APSKAIČIAVIMAS

30. Kompensuojamasis darbo užmokestis, pagal kurį nustatomas ligos ir motinystės (tėvystės) pašalpų dydis, yra skaičiuojamas nuo visų darbo vietose gaunamų pajamų, nuo kurių skaičiuojamos privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokos.

Įvedus nustatytąja tvarka karantino režimą, nušalintiems nuo darbo apdraustiesiems (jeigu jų negalima perkelti į kitą darbą) ligos pašalpa apskaičiuojama pagal kompensuojamąjį darbo užmokestį tik toje darbovietėje, kurioje jie yra nušalinti nuo darbo.

31. Kompensuojamasis vidutinis dienos darbo užmokestis apskaičiuojamas nuo užpraeito kalendorinio ketvirčio prieš ligą gautų pajamų, nuo kurių skaičiuojamos privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokos, įskaitant ligos ir motinystės (tėvystės) pašalpas. Gauta suma dalijama iš užpraeito ketvirčio kalendorinių darbo dienų (taikoma 5 dienų darbo savaitė).

Dirbant keliose darbovietėse, kompensuojamasis vidutinis dienos darbo užmokestis apskaičiuojamas atskirai – pagal kiekvienoje darbo vietoje gaunamas pajamas, išskyrus šių nuostatų 30 punkto antrojoje pastraipoje nustatytus atvejus. Sudėjus visose darbovietėse apskaičiuotą kompensuojamąjį vidutinį dienos darbo užmokestį, gaunamas bendras kompensuojamasis vidutinis dienos darbo užmokestis.

32. Jeigu apdraustasis užpraeitą ketvirtį turėjo pajamų mažiau kaip 3 mėnesius, nes ne nuo ketvirčio pradžios pradėjo dirbti, tai kompensuojamasis vidutinis dienos darbo užmokestis apskaičiuojamas padalijus dirbto tą ketvirtį laikotarpio pajamas, nuo kurių buvo skaičiuotos valstybinio socialinio draudimo įmokos, bei ligos ir motinystės (tėvystės) pašalpas iš užpraeito ketvirčio darbo laikotarpio kalendorinių darbo dienų.

Jeigu apdraustasis užpraeitą ketvirtį neturėjo pajamų, tai kompensuojamasis vidutinis dienos darbo užmokestis apskaičiuojamas šių nuostatų 31 punkte nustatyta tvarka nuo dar ankstesnį (buvusį prieš užpraeitą) ketvirtį turėtų draudžiamųjų pajamų.

Asmenims, neturėjusiems užpraeitą ir prieš jį buvusį ketvirtį pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, bei ligos ir motinystės (tėvystės) pašalpų, pašalpa skaičiuojama nuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto minimalaus darbo užmokesčio tą mėnesį, kurį jis sirgo.

33. Dienos pašalpa apskaičiuojama procentais nuo kompensuojamojo vidutinio dienos darbo užmokesčio.

Pašalpa ligos, taip pat nėštumo ir gimdymo atostogų atvejais mokama apdraustojo pasirinktoje darbovietėje arba Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniame skyriuje už kalendorines darbo dienas (taikoma 5 dienų darbo savaitė).

Mėnesinė pašalpa vaiko priežiūros atostogų laikotarpiu apskaičiuojama pagal vidutinį tų metų darbo dienų per mėnesį skaičių (taikoma 5 dienų darbo savaitė). Ne viso mėnesio pašalpa apskaičiuojama pagal kalendorines to mėnesio dienas.

Pašalpa negali būti mažesnė už Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytą minimalų darbo užmokestį, apskaičiuotą proporcingai dirbtam laikui arba atliktam darbui (netaikant šio skaičiavimo motinystės (tėvystės) pašalpai).

34. Kompensuojamasis darbo užmokestis, gaunamas kitose darbovietėse, apskaičiuojamas pagal pateiktas pažymas. Jose turi būti nurodyta apdraustojo vardas ir pavardė, asmens kodas, darbovietės pavadinimas, užpraeito ketvirčio pajamos, nuo kurių buvo skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos bei ligos ir motinystės (tėvystės) pašalpos, kalendorinis darbo laikotarpis ir kompensuojamasis vidutinis dienos darbo užmokestis.

Pažymą pasirašo įmonės, įstaigos, organizacijos vadovas bei vyriausiasis buhalteris (finansininkas) ir patvirtina antspaudu.

35. Ligos pašalpa (išskyrus ligos pašalpą dėl susižalojimo (traumos) darbe, profesinės ligos, taip pat asmenims, dalyvavusiems likviduojant Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinius) mokama 80 procentų kompensuojamojo darbo užmokesčio dydžio. Jeigu laikinasis nedarbingumas trunka ilgiau kaip 30 kalendorinių dienų (įskaitant darbdavio apmokėtas 3 kalendorines dienas), po 30-osios dienos mokama 100 procentų kompensuojamojo darbo užmokesčio dydžio ligos pašalpa.

Susižalojimo (traumos) darbe, profesinės ligos atveju, taip pat asmenims, dalyvavusiems likviduojant Černobylio atominės elektrinės avarijos padarinius, pašalpa mokama 100 procentų kompensuojamojo darbo užmokesčio dydžio.

Motinystės pašalpos už nėštumo ir gimdymo laikotarpį mokamos 100 procentų kompensuojamojo darbo užmokesčio dydžio.

LAIDOJIMO PAŠALPA

36. Laidojimo pašalpa mokama mirus pačiam apdraustajam (šių nuostatų 3 ir 4 punktai) arba jo išlaikomam šeimos nariui, vadovaujantis šiomis nuostatomis:

36.1. mirusiojo išlaikomais šeimos nariais laikomi tiek atskirai, tiek kartu su juo gyvenę ir gavę iš jo materialinę paramą, kuri išlaikomiesiems buvo pagrindinis gyvenimo lėšų šaltinis, asmenys – sutuoktinis; tėvai, įtėviai, seneliai; vaikai, įvaikiai, broliai, seserys ir vaikaičiai;

36.2. kiti giminaičiai ir nedarbingi išlaikytiniai gali būti pripažistami mirusiojo šeimos nariais, jeigu jie kartu gyveno ir vedė bendrą su juo ūkį;

36.3. išlaikytiniais nelaikomi šeimos nariai, turintys savarankišką gyvenimo šaltinį (gaunantys darbo užmokestį, pensiją, pašalpą, doktoranto stipendiją).

37. Mirus apdraustajam, laidojimo pašalpa mokama mirusiojo šeimos nariams arba jį laidojusiems asmenims. Mirus apdraustojo išlaikomam šeimos nariui, pašalpa mokama pačiam apdraustajam.

38. Laidojimo pašalpa nemokama, kai laidojama valstybės (savivaldybės) lėšomis.

39. Įvykus persileidimui iki 22 nėštumo savaitės, kūdikio laidojimo pašalpa nemokama.

40. Laidojimo pašalpa mokama trijų mėnesių minimalaus gyvenimo lygio dydžio.

PAŠALPŲ IR KOMPENSACIJŲ SKYRIMAS IR MOKĖJIMAS

41. Įvedus nustatytąja tvarka karantino režimą (šių nuostatų 16 punktas), nušalintiems nuo darbo asmenims pašalpos skiriamos ir mokamos toje darbovietėje, kurioje apdraustasis buvo nušalintas nuo darbo.

Motinystės (tėvystės) pašalpa skiriama vienam iš tėvų (vieninteliam esamam iš tėvų ar globėjui), kuris pagal Lietuvos Respublikos atostogų įstatymą yra išleistas vaiko priežiūros atostogų.

42. Pagrindas skirti ir mokėti ligos ar motinystės pašalpas yra pažymėjimas, išduotas pagal Sveikatos apsaugos ministerijos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patvirtintas Nedarbingumo pažymėjimų išdavimo taisykles.

Pametus nedarbingumo pažymėjimą, ligos ar motinystės pašalpos išmokamos pagal jo dublikatą.

43. Apdraustieji pateikia nedarbingumo pažymėjimą įmonės, įstaigos, organizacijos administracijai (vadovo įgaliotam asmeniui) tą dieną, kurią jie grįžta į darbą laikinajam nedarbingumui pasibaigus.

44. Ligos dėl sužalojimo darbe (traumos, nudegimų, nušalimų, ūmių apsinuodijimų ir panašiais atvejais) pašalpa skiriama pagal nelaimingo atsitikimo darbe aktą (forma N).

45. Jeigu asmuo neturi teisės pagal nedarbingumo pažymėjimą gauti pašalpos (šių nuostatų 22 ir 23 punktai), ji neskiriama. Apie tai administracija (vadovo įgaliotas asmuo) pažymi nedarbingumo pažymėjime, nurodydamas priežastį, dėl kurios pašalpa neskiriama.

46. Pašalpos ir kompensacijos išmokamos darbovietėse darbo užmokesčio mokėjimo terminais, o Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniuose skyriuose – ne vėliau kaip per 15 dienų nuo dokumentų pateikimo.

47. Motinystės (tėvystės) pašalpa mokama pagal apdraustojo prašymą, pateikus vaiko gimimo liudijimo nuorašą, taip pat įsakymo nuorašą apie atostogų suteikimą pagal Lietuvos Respublikos atostogų įstatymo 19 straipsnį.

48. Laidojimo pašalpa išmokama pateikus mirties pažymą.

49. Apmokėti ir neapmokėti nedarbingumo pažymėjimai, visi kiti dokumentai, pagal kuriuos išmokėtos pašalpos, saugomi 6 metus įmonės, įstaigos, organizacijos buhalterijoje kaip ir piniginiai dokumentai.

50. Ligos, motinystės pašalpos, negautos iki gavėjo mirties, išmokamos kartu su juo gyvenusiems šeimos nariams, taip pat nedarbingiems asmenims, kurie buvo mirusiojo išlaikomi.

Motinystės (tėvystės) pašalpa, negauta dėl gavėjo mirties, išmokama likusiam gyvam vienam iš tėvų arba asmeniui, faktiškai auginusiam vaiką.

Negauta pašalpa į paveldimą turtą neįskaitoma.

51. Laidojimo pašalpą apdraustiesiems pagal šių nuostatų 3 punktą išmoka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai.

52. Pašalpos ir kompensacijos skiriamos, jeigu dėl jų buvo kreiptasi ne vėliau kaip per 6 mėnesius, ir mokamos ne daugiau kaip už 12 praeitų mėnesių, skaičiuojant nuo kreipimosi skirti pašalpą ar kompensaciją dienos.

Dėl draudėjo kaltės neteisingai apskaičiavus ir išmokėjus ligos, taip pat motinystės (tėvystės), iki vaikui sukaks vieneri metai, pašalpas, laidojimo pašalpą, donoro, sanatorinio gydymo kompensacijas, nepriemoka mokama tais atvejais, jeigu nuo šių pašalpų ir kompensacijų išmokėjimo iki nepriemokos nustatymo praėjo ne daugiau kaip 12 mėnesių.

Nepriemoka mokama nepriklausomai nuo to, kas ją nustatė (apdraustasis, draudėjas ar kontroliuojantis asmuo).

53. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos ir jos teritorinių skyrių reikalavimu draudėjas pateikia tikrinimui dvejų metų pašalpų mokėjimo dokumentus. Dokumentai už dar ankstesnį laikotarpį tikrinami tik nustačius, jog pašalpoms mokėti skirtos lėšos naudojamos ne pagal paskirtį.

KOMPENSACIJOS GYDYMO IR PROFILAKTIKOS IŠLAIDOMS PADENGTI

54. Iš valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų kompensuojamos išlaidos ambulatorinio gydymo metu naudojamiems būtiniesiems vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms pagal Sveikatos apsaugos ministerijos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patvirtintą sąrašą. Vaistų išlaidos kompensuojamos pagal bazines kainas, kurios apskaičiuojamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Visa bazinė vaistų kaina ir visa medicinos pagalbos priemonių kaina kompensuojama:

54.1. asmenų, dirbančių pagal darbo sutartis, dirbančių narystės pagrindu renkamosiose institucijose, ūkinėse bendrijose, žemės ūkio bendrovėse arba kooperatinėse organizacijose ir gaunančių atlyginimą už darbą, netekusių darbo ir gaunančių išeitinę ar bedarbio pašalpas, taip pat asmenų, gaunančių arba turinčių teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją, vaikams iki trejų metų;

54.2. I grupės invalidams, gaunantiems arba turintiems teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją;

54.3. apdraustiesiems, nurodytiems šių nuostatų 3 punkte, taip pat asmenims, netekusiems darbo ir gaunantiems išeitinę ar bedarbio pašalpas, asmenims, gaunantiems arba turintiems teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją, ir jų išlaikomiems nedarbingiems šeimos nariams, susirgusiems ligomis, įrašytomis į Sveikatos apsaugos ministerijos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patvirtintą sąrašą.

55. Po 80 procentų bazinės vaistų kainos ir medicinos pagalbos priemonių kainos kompensuojama:

55.1. asmenų, dirbančių pagal darbo sutartį, dirbančių narystės pagrindais renkamosiose institucijose, ūkinėse bendrijose, žemės ūkio bendrovėse arba kooperatinėse organizacijose ir gaunančių atlyginimą už darbą, netekusių darbo ir gaunančių išeitinę ar bedarbio pašalpas, taip pat asmenų, gaunančių arba turinčių teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją, vaikams nuo 3 iki 7 metų;

55.2. gaunantiems arba turintiems teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją II grupės ir nedirbantiems III grupės invalidams bei kitiems nedirbantiems asmenims, gaunantiems socialinio draudimo pensiją.

56. Šių nuostatų 54 ir 55 punktuose nustatytas kompensacijas moka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai pagal pateiktus nustatytos formos dokumentus, patvirtinančius, jog medikamentai yra nupirkti. Kompensacijos išmokamos ne vėliau kaip per mėnesį nuo dokumentų pateikimo dienos.

Dokumentų, pagal kuriuos mokamos kompensacijos, formą tvirtina Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, suderinusi su Sveikatos apsaugos ministerija.

57. Kelialapių į sanatorines įstaigas išlaidos kompensuojamos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą sanatorinio gydymo dienos standartinę kainą.

58. Apdraustiesiems pagal šių nuostatų 3 punktą apmokama iš valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų visa (100 procentų) jų sergančių vaikų iki 7 metų ir vaikų invalidų iki 16 metų sanatorinio gydymo dienos standartinė kaina, jeigu vaikas vyksta pagal atskirą kelialapį, ir 90 procentų standartinės kainos, jeigu vaikas vyksta gydytis pagal bendrą kelialapį kartu su apdraustuoju.

Visa sanatorinio gydymo dienos standartinė kaina apmokama I grupės invalidams, kuriems paskirta valstybinio socialinio draudimo pensija.

59. Iš valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų apmokama visa sanatorinio gydymo dienos standartinė kaina siunčiamiems į specializuotų sanatorijų reabilitacijos skyrius baigti gydytis po sunkios ligos (šių ligų sąrašą tvirtina Sveikatos apsaugos ministerija ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) asmenims:

59.1. apdraustiesiems pagal šių nuostatų 3.1 punktą;

59.2. apdraustiesiems pagal šių nuostatų 3.1 punktą ir netekusiems darbo, jeigu sanatorinis gydymas paskirtas išeitinės pašalpos arba ligos, motinystės (tėvystės) pašalpos gavimo metu;

59.3. pensininkams, gaunantiems arba turintiems teisę gauti valstybinio socialinio draudimo pensiją;

59.4. nurodytų šių nuostatų 59.1–59.3 punktuose asmenų išlaikomiems šeimos nariams.

60. Kitais atvejais apdraustiesiems, nurodytiems šių nuostatų 3.1 punkte, ir jų vaikams nuo 7 iki 16 metų iš valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų apmokama 50 procentų sanatorinio gydymo dienos standartinės kainos, o pensininkams, gaunantiems valstybines socialinio draudimo pensijas, – 80 procentų standartinės kainos.

61. Kelialapių į sanatorines įstaigas išlaidos kompensuojamos avansu (prieš gydymąsi) arba grįžus po gydymosi sanatorijoje šia tvarka:

61.1. avansu kompensuojamos kelialapių į sanatorines įstaigas išlaidos asmenims, kuriems jos turi būti kompensuojamos pagal šių nuostatų 59 punktą. Avansu išlaidas apmoka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba jos pačios nustatyta tvarka priklausomai nuo Sveikatos apsaugos ministerijos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įsakymais patvirtintų atskiroms sanatorinėms įstaigoms sanatorinei reabilitacijai numatytų lovų skaičiaus (avansinis finansavimas). Tarpusavio atsiskaitymai kas ketvirtį tikslinami pagal lovadienių įvykdymo rezultatus sanatorinėse įstaigose;

61.2. avansu kompensuojamos kelialapių į sanatorines įstaigas išlaidos asmenims, kuriems jos turi būti kompensuojamos pagal šių nuostatų 58 ir 60 punktus. Apdraustieji ir pensininkai, gaunantys ar turintys teisę gauti valstybinio socialinio draudimo pensiją, pateikia sanatorinei įstaigai Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinių skyrių (pagal gyvenamąją vietą) išduotas pažymas, patvirtinančias teisę į kompensaciją už sanatorinį gydymą tais metais. Asmeniui, pateikusiam nurodytąją pažymą, sanatorinė įstaiga išskaito iš kelialapio kainos kompensuojamą 18 dienų sanatorinio gydymo standartinės kainos dalį, o pažymą iki kiekvieno mėnesio 15 dienos pateikia apmokėti to miesto (rajono), kuriame yra sanatorinė įstaiga, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui. Baigusi gydymą, sanatorinė įstaiga išduoda asmeniui pažymą apie faktinę gydymo trukmę, nurodydama vienos sanatorinio gydymo dienos kainą, taip pat dienų, už kurias nebuvo kompensuota iš valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų, skaičių. Šią

pažymą asmuo pateikia Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui pagal savo gyvenamąją vietą;

61.3. nepasinaudojus apmokėjimu avansu, kelialapių į sanatorines įstaigas įsigijimo išlaidos asmenims kompensuojamos po gydymosi, kai jie pateikia kvitą apie tai, jog sumokėjo kelialapių kainą, ir kelialapių grąžinamuosius talonus, o jų nesant – sanatorinės įstaigos antspaudu ir vadovo parašu patvirtintą pažymą (joje turi būti nurodytas gydymosi laikas ir vienos sanatorinio gydymo dienos kaina).

Kompensacijas išmoka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai.

62. Šių nuostatų 57–59 punktuose nustatytos kompensacijos mokamos ne dažniau kaip kartą per kalendorinius metus, laikantis šios trukmės:

62.1. gydantis bendrojo tipo sanatorijose – ne mažiau kaip už 18 dienų ir ne daugiau kaip už 24 dienas;

62.2. gydantis specializuotose sanatorijose – už visas kelialapyje nurodytas dienas.

63. Donorui, nemokamai davusiam visą fiziologinę kraujo dozę, iš valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų mokama kompensacija, lygi vidutiniam jo trijų dienų darbo užmokesčiui.

64. Donorui, davusiam kraujo už mokestį arba nemokamai davusiam ne visą fiziologinę kraujo dozę, mokama kompensacija, lygi vidutiniam jo dviejų dienų darbo užmokesčiui.

65. Donorui, davusiam kraujo, kompensaciją išmoka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai pagal kraujo donoro pažymėjimą, kurio formą tvirtina Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, suderinusi su Sveikatos apsaugos ministerija.

66. Vidutinis donoro darbo užmokestis apskaičiuojamas pagal šių nuostatų 31–34 punktus.

TRANSPORTO IŠLAIDŲ KOMPENSAVIMAS

67. Medicininės socialinės ekspertizės komisijų sprendimu pripažinus, jog šių nuostatų 3 punkte nurodyti apdraustieji, gaunantys arba turintys teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją, turi teisę įsigyti specialiuosius lengvuosius automobilius, jiems kas mėnesį mokama 25 procentų mėnesinio minimalaus gyvenimo lygio dydžio transporto išlaidų kompensacija nepriklausomai nuo to, ar jie yra įsigiję automobilius.

I grupės invalidams, gaunantiems arba turintiems teisę gauti valstybinę socialinio draudimo pensiją, patiems vairuojantiems specialiuosius automobilius, kas mėnesį papildomai mokama 25 procentų mėnesinio minimalaus gyvenimo lygio dydžio transporto išlaidų kompensacija.

Šio punkto pirmojoje pastraipoje nurodytiems asmenims, kuriems dėl sutrikusių judėjimo funkcijų sunku naudotis visuomeniniu transportu, mokama specialiųjų lengvųjų automobilių arba motorinių vežimėlių įsigijimo ir jų techninio pritaikymo išlaidų kompensacija, jeigu pagal medicininės socialinės ekspertizės komisijų sprendimu išduotą nustatytos formos pažymą šie asmenys turi teisę įsigyti ir gali vairuoti šiuos lengvuosius automobilius arba motorinius vežimėlius. Kompensacijų mokėjimo tvarką ir dydžius tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė Valstybinio socialinio draudimo fondo tarybos teikimu.

ATSAKOMYBĖ UŽ VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO LĖŠŲ NAUDOJIMĄ. GINČŲ SPRENDIMAS

68. Juridiniai arba fiziniai asmenys, dėl kurių kaltės Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai nepagrįstai turėjo išmokėti apdraustiesiems tam tikras išmokas arba dėl kurių kaltės buvo padaryta kitokia žala valstybinio socialinio draudimo fondo turtui, privalo atlyginti šią žalą įstatymų nustatyta tvarka.

69. Įmonės, įstaigos, organizacijos vadovas ir vyriausiasis buhalteris (finansininkas) atsako už tai, kad pagal paskirtį būtų naudojamos valstybinio socialinio draudimo fondo lėšos.

70. Pašalpų mokėjimo išlaidos, padarytos pažeidus taisykles, nustatančias teisę į pašalpas, jų dydį, apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką, neįskaitomos į valstybinio socialinio draudimo fondo išlaidas ir padengiamos iš draudėjo lėšų.

Ligos dėl sužalojimo (traumos) darbe ar susirgimo profesine liga pašalpa, jeigu laikinasis nedarbingumas atsirado dėl draudėjo kaltės, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinio skyriaus vedėjo nurodymu išieškoma į valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą iš tos įmonės, įstaigos, organizacijos, kurioje įvyko nelaimingas atsitikimas arba apdraustasis susirgo profesine liga, lėšų.

Išieškoma ta pašalpos dalis, kuri tenka minėtoje darbovietėje kompensuojamajam darbo užmokesčiui.

71. Permokėtos pašalpų sumos gali būti išieškotos iš gavėjo tuo atveju, jeigu tai įvyko dėl gavėjo piktnaudžiavimo (dokumentų klastojimo ir panašiai) arba dėl skaičiavimo (aritmetinės) klaidos.

Išieškoma teismine tvarka pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinio skyriaus ieškinį.

72. Ginčai dėl pašalpų ir kompensacijų skyrimo ir mokėjimo nagrinėjami įstatymų nustatyta tvarka.

_____